

Çanakkale’de Elma Yetiştiriciliğinin Sorunları ve Çözüm Önerileri

Kenan KAYNAŞ

Murat ŞEKER*

Mehmet Ali GÜNDOĞDU

Mustafa SAKALDAŞ

Arda AKÇAL

Aydan İZMİR

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Bahçe Bitkileri Bölümü, Çanakkale, TÜRKİYE

*Sorumlu Yazar

e-posta: mseker@comu.edu.tr

Geliş Tarihi : 02.11.2009

Kabul Tarihi : 12.12.2009

Özet

Çanakkale, bahçe bitkileri tarımının son derecede önemli olduğu bir il olup çok eski tarihlere kadar giden bir meyvecilik kültürüne sahiptir. Günümüzde de bu bölgede zeytin, üzüm, şeftali, kiraz ve elma gibi meyve türleri yoğun olarak yetiştirilmekte ve kaliteli ürünler elde edilebilmektedir. Elma yetiştiriciliği kapsamında Çanakkale, Batı Marmara bölgesinin en önemli üretim merkezi konumundadır. Yörede elma yetiştiriciliği başta Bayramiç ilçesi olmak üzere, Lâpseki, Merkez, Biga ve Yenice ilçelerinde yoğunlaşmaktadır. Bölgede yıllık elma üretim miktarı 100.000 tonun üzerinde olup ‘Starking Delicious’, ‘Golden Delicious’, ‘Jonagold’, ‘Red Chief’, ‘Stark Crimson’ ve ‘Granny Smith’ çeşitleri en çok yetiştirilen çeşitlerdir. Yeni tesis edilen bahçelerde ise ‘Gala’, ‘Fuji’, ‘Summer Red’ ve ‘Jersey Mac’ gibi çeşitlere ağırlık verilmektedir. Yörede bodur elma yetiştiriciliğine artan bir ilgi bulunmaktadır. Çanakkale’de elma yetiştiriciliğinde en sık karşılaşılan sorunlar ise çeşit seçimi, hastalık ve zararlılarla mücadele, elma bahçelerinin beslenmesi, budama ve terbiye sistemleri ile muhafaza ve pazarlama konularında bulunmaktadır. Çanakkale’de elma üretimi kapsamında yetiştiricilik, muhafaza ve pazarlama konularındaki sorunlar üretim potansiyelinin artmasını sınırlandırmaktadır. Bu çalışmada Çanakkale yöresi elma yetiştiriciliğinin ana sorunları değerlendirilmiş ve çözüm önerileri sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Çanakkale, elma, yetiştiricilik, muhafaza, pazarlama.

The Problems of Apple Growing in Çanakkale and Solution Suggestions

Abstract

Çanakkale, where horticulture is an extremely important province of, have very important fruit culture are based on very old dates especially olive growing and viticulture. Nowadays, fruit species such as olive, grape, peach, cherry and apple are grown intensively in the region and high quality products can be obtained. Çanakkale, is the most important production center in the western Marmara region in terms of apple cultivation. The amount of annual apple production in the region is 100.000 tons and “Golden Delicious”, “Starking Delicious” and “Granny Smith” are the most produced varieties. “Gala”, “Fuji”, “Summer Red” and “Jersey Mac” varieties are followed. In terms of apple cultivation in Çanakkale; current issues in cultivation and post harvest are provided to restrict the increase in the potential production and reduced marketability of apple which was produced. For this reason, cultivation, post harvest and marketing improvements to follow in resolving the current problems of the apple district of Çanakkale by a more important position in our country will come to the right

Keywords: Çanakkale, apple, cultivation, post harvest, marketing

GİRİŞ

Türkiye, gerek elmanın anavatanı olması ve gerekse elma yetiştiriciliğine uygun çok sayıda yörelerin bulunması nedeniyle geniş bir üretim potansiyeline sahiptir. Yıldan yıla hem ağaç sayısının hem de üretimin arttığı gözlenmektedir. Özellikle spur çeşitler ve bodur ve/veya yarı-bodur anaçlarla kurulmuş kapama bahçelerin devreye girmesiyle verimde artış sağlanmıştır. Üreticilerin söz konusu sistemlere oldukça yüksek ilgi göstermesi ve daha sık dikilmiş (ikili, üçlü sıra sistemleri) bahçelerin devreye girmesiyle, özellikle birim alandaki verimin daha da artacağı tahmin edilmektedir.

Çanakkale ilimiz, 12 ilçe ve 21 belde ile toplam 601 yerleşim alanına sahip olup Türkiye’nin Kuzeybatı yönüne düşen Doğu Trakya topraklarına bir kıstakla bağlanmış Gelibolu Yarımadası ile Anadolu’nun batı uzantısı olan Biga Yarımadası üzerinde bulunmaktadır. 25° 35’ ve 27° 45’ doğu boylamları ile 39° 40’ ve 40° 45’ kuzey enlemleri arasında yer alır.

Çanakkale, bahçe bitkileri tarımının önemli olduğu illerden birisidir. Yörede özellikle başta zeytincilik ve bağcılık olmak üzere, çok eski tarihlere kadar giden bir meyvecilik kültürü bulunmaktadır. Günümüzde de yörede zeytin, şeftali, kiraz ve elma gibi meyve türleri yoğun olarak yetiştirilmekte ve yüksek kalitede ürünler elde edilebilmektedir.

İl genelinde 973.700 hektar toplam arazinin %53.98’i orman ve fundalıklarla, %6.7’si yerleşim bölgeleri ve tarıma elverişsiz araziyle, %5.06’sı çayır-mera arazi-si ile kaplıdır. Çanakkale ilinin toprak varlığının yaklaşık %33 oranındaki işlenebilir tarımsal arazinin yaklaşık 8.760 hektarına karşılık gelen %2.7’sinde meyvecilik yapılmaktadır [1]. Meyvecilik alanında Çanakkale’de zeytin ve bağlar dışında en çok yetiştirilen ürünler ise; elma, şeftali, nektarin, kiraz, erik, kayısı, armut, badem ve cevizdir (Çizelge 1.).

Çanakkale’yi temsil eden bir survey çalışmasında, yöre topraklarının %63’ünün hafif asit karakterde, organik maddece fakir ve tekstürünün kumlu-tınlı ağırlıklı

Çizelge 1. Çanakkale il ve bazı ilçelerinde meyve üretim değerleri (ton) (TÜİK, 2009)

MEYVE TÜRLERİ	MERKEZ	BAYRAMIÇ	LAPSEKİ	GELİBOLU	İL TOPLAMI
Elma	6.492	90.992	3.880	482	103.523
Seftali	10.641	1.394	30.780	258	43.073
Nektarin	170	4.032	12.300	66	16.568
Kiraz	799	818	2.190	194	4.001
Erik	364	500	1.590	399	2.853
Kayısı	1.550	240	287	140	2.217
Armut	459	1.717	224	338	2.738
Badem	294	1.200	95	259	1.848
Ceviz	43	535	214	112	904

ta olduğu, toprakların %53'ünde fosforun az ve orta düzeyde, potasyumun yeterli, Fe, Zn ve Cu toprakların tamamında, Mn ise %64'ünde yeterli olduğu tespit edilmiştir [2].

Çanakkale'de Elma Yetiştiriciliğinin Durumu

Çanakkale ilinde elma yetiştiriciliğinin önemi oldukça büyük olup il genelinde toplam yaklaşık 33 bin dekarlık elma bahçeleri mevcuttur. TÜİK (2009) verilerine göre Türkiye genelinde 6. büyük elma yetiştirici ildir [3].

Çanakkale'nin elma yetiştiriciliğinde çok eski tarihlere kadar uzanan bir geçmişi vardır. Bundan dolayı ilimizde hemen her bölgede yaşlı elma ağaçlarına rastlanmaktadır. Yetiştiriciliğin çok önemli bir bölümü, Ülkemizin diğer elma üretim merkezlerinde olduğu gibi çöğür anaç üzerine aşıllı 'Golden Delicious' ve 'Starking Delicious' çeşitleri ana çeşitler durumundadır. Ancak son yıllarda bodur ve yarı bodur anaç üzerinde yetiştiricilikte de hızlı artışlar kaydedilmektedir. Özellikle Bayramiç, Lapseki, Gelibolu ve Biga ilçeleri ile Merkeze bağlı belde ve köylerde M-9 ve MM-106 anaçları üzerinde 'Granny Smith', 'Fuji', 'Gala', 'Summer Red' gibi yeni ve ekonomik getirisi yüksek çeşitler hızla yaygınlaşmaktadır.

Bayramiç ilçesinin özellikle Evciler yöresinde 'Golden Delicious', 'Starking Delicious', 'Gala' çeşitleri ile az da olsa 'Red Chief' çeşitleri yetiştirilirken, Kepez il-

çesinde ve Merkez yörelerinde ise 'Starking Delicious', 'Granny Smith', 'Fuji', 'Gala' ve 'Summer Red' çeşitleri yetiştirilmektedir. Biga, Umurbey, Gelibolu, Yenice ve Lapseki ilçesinin özellikle Yapıldak mevkiilerinde daha çok yeni plantasyonlar kurulmakta ve buralarda 'Granny Smith' ve 'Fuji' gibi çeşitler yetiştirilmektedir.

Yoğun üretimin yapıldığı eski üretim merkezlerinde çöğür anaç hakim iken, Kepez, Lapseki, Biga, Yenice ve Gelibolu yörelerinde mevcut bulunan elma plantasyonlarında modern yöntemlerle yetiştiricilik başlamış, genelde M-9 bodur ve MM-106 yarı bodur anaçları kullanılmaktadır. M-9 bodur anaçla yapılan bahçe tesislerinde 1.5x3 m dikim aralıkları uygulanmakta iken MM-106 yarı bodur anaçlarında ise 5x5 m kare dikim veya 5x4 m dikdörtgen dikim uygulanmaktadır. Bayramiç yöresinde ise klasik yetiştiriciliğin getirdiği dezavantajlar halen devam etmektedir. Buralarda bulunan bahçelerde 8x8 m veya 7x7 m kare dikim uygulanmaktadır.

Çanakkale il genelinde üreticiler yazlık çeşitleri direkt pazara sunarken kışlık çeşitleri ise depolayarak Ocak ile Nisan ayları arasında yine büyük çoğunluğu tüccarlar aracılığıyla ihracata veya iç pazara sunmaktadırlar. Yıllık üretim içinde yaklaşık 25-30 bin ton elma depolanmaktadır. İl genelinde bulunan toplam 16 soğuk hava deposunun 12'sinde elma depolanmakta ve sınırlı sayıda depoda DPA veya 1-MCP etkili maddesine sahip ürünler kullanılmaktadır [4].

Çizelge 2. Çanakkale il ve ilçelerinde için elma yetiştiriciliğinin durumu (TÜİK, 2009)

İLÇELER	ALAN (da)	ÜRETİM (ton)	ORT. VERİM (kg/ağaç)	TOPLAM AĞAÇ SAYISI (meyve vermeyen ağaçlar dahil)
Merkez	2.886	6.492	69.50	95.495
Ayvacı	240	248	30.25	13.468
Bayramiç	25.790	90.992	154.50	581.920
Biga	591	680	17.35	53.750
Bozcaada	0	2	12.00	285
Çan	113	394	20.00	27890
Eceabat	45	68	25.35	2805
Ezine	60	70	34.50	2130
Gelibolu	570	482	35.0	23980
Gökçeada	30	117	27.50	6080
Lapseki	3100	3880	48.40	65700
Yenice	70	98	75.50	2200
İL TOPLAMI	33495	103523	46.00	875703

Çanakkale İl Genelinde Elma Yetiştiriciliğinde Karşılaşılan Ana Problemler:

a) Bahçe Büyüklükleri

Çanakkale’de elma üretimi yapan tarım işletmeleri küçük ve çok parçalı yapıdadır. Bahçe büyüklükleri genellikle 10 dekarın altındadır. Bu durum bahçelerin karlılığını son derecede olumsuz etkilemektedir.

b) Anaç ve Çeşit Sorunları

Çanakkale’de üretimin yoğun olarak gerçekleştirildiği yörelerde çoğür anaçlar kullanılmıştır. Bu amaçla daha çok ‘Starking Delicious’ çeşidinin tohumları ya da yabancı elma tohumları kullanılmıştır. Zayıf gelişme gösteren M-9, M-27, M-26, M-7 ve MM-106 gibi klon anaçların yöreye girişi Ülkemizin diğer yörelerinde olduğu gibi son 15 yıl içinde olmuştur.

Çanakkale’de yetiştiriciliği yapılan başlıca elma çeşitleri ‘Golden’ grubu (Golden Delicious ve Starkspur Golden Delicious) ve ‘Red Delicious’ (Starking Delicious ve Starkrimson Delicious) grubu elmalarda yoğunlaşmıştır. Yeni çeşitlerin yöreye girişi sıklıkla Bursa yöresi fidanlıkları ile bahçelerinden yapılmaktadır. Diğer taraftan, Tarım İl Müdürlüğü’de bodur anaç üzerine aşılı elma fidanı dağıtımı gerçekleştirilmektedir.

İl genelinde kontrolsüz fidan satışı yapılmakta, bu da elma bahçelerinde çeşit karışıklığı yanında çok ciddi hastalık ve zararlı sorunlarına neden olmaktadır. Çeşitlerin yanlış isimlerle adlandırılması yörede sıklıkla karşılaşılan bir durumdur.

c) Yetiştiricilik Sorunları

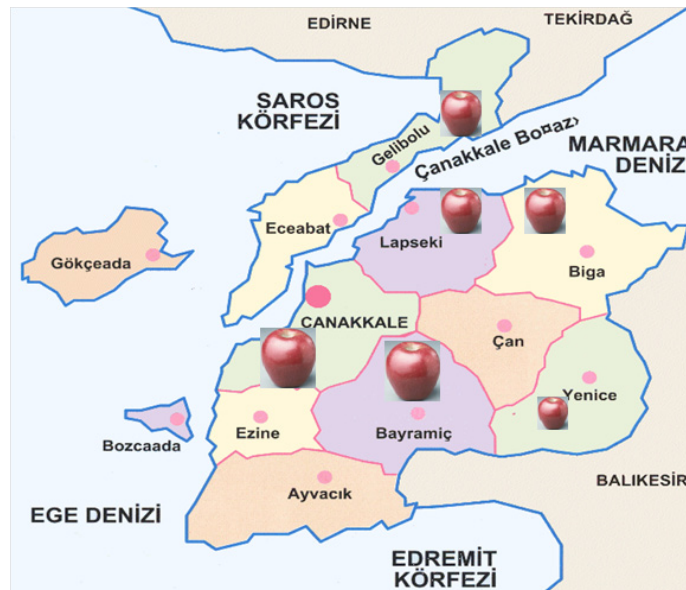
İl genelinde yetiştiricilik bazında karşılaşılan en büyük problemler; renklenme, güneş yanıklığı, hasat zamanını saptama, gübreleme, hastalık ve zararlılar şeklinde sıralanabilir.

Çanakkale ilinde elma yetiştiriciliğinde karşılaşılan

en büyük sorunlar ‘Karaleke’ hastalığı ve ‘Elma İç Kurdu’ zararlısı olup bunların yaptığı epidemiler yetiştiriciliği ve pazarlamayı olumsuz etkilediğinden, yetiştiricileri zor duruma sokmaktadır. Bunların dışında, kabuklu bitler, akarlar, yaprak bitleri, altın kelebek, elma ağ kurdu, elma göz kurdu, Haziran böceği ve gövde kurtları en sık karşılaşılan zararlılar; kök kanseri, külleme, memeli pas en sık karşılaşılan hastalıklardır. Bu hastalık ve zararlılara karşı ilimizde erken uyarı sistemi kullanılmakta ve üreticiler bilgilendirilmektedir. Ancak, kontrolsüz ilaç tüketimi sıklıkla karşılaşılan bir durumdur.

Yörede yapılan yaprak analizleri, özellikle bodur elma bahçelerinin beslenme sorunlarının olduğunu ortaya koymuştur. Aşırı azot kullanımı ve mikrobeselementi noksanlıkları ile sıkça karşılaşılmaktadır. Özellikle Bayramiç ilçesinde kalsiyum eksikliğinden kaynaklanan ‘Acı Benek’ en büyük beslenme problemlerinden birisidir. Buna karşın bodur bahçelerin bulunduğu Merkez, Kepez, Lâpseki gibi yörelerde üreticiler modern yetiştiriciliğin getirdiği bilinçlenmeyle kalsiyum uygulamalarına ağırlık vermekte ve bu problemle daha az karşılaşılmaktadır.

Bayramiç ilçesi, Çanakkale’ye 70 km mesafede, doğal vejetasyonu ibrelili ve geniş yapraklı orman ağaçlarından oluşan ‘Kazdağı Milli Parkı’ eteklerinde bulunan bir ilçedir. İlçede yetiştirilen ürünlerin yüksek kalitesi nedeniyle başta İstanbul pazarları olmak üzere iç piyasada iyi bilinmektedir. Yörede özellikle ‘Starking Delicious’, ‘Gala’, ‘Red Chief’ gibi renklenme kriteri önemli olan çeşitlerde renklenme problemleri bulunmaktadır. Buna karşın Merkez, Kepez, Lâpseki gibi deniz kenarı bölgelerde bu problemle karşılaşılmamasına rağmen bu mevkilerde de güneş yanıklığı önemli bir sorundur. Özellikle ‘Granny Smith’, ‘Fuji’ ve ‘Golden Delicious’ çeşitlerinde önemli bir sorun olan güneş yanıklığı problemini önlemek için üreticiler genellikle bahçelerine

Şekil 1. Çanakkale İl Genelinde Elma Yetiştirilen Yöre

file (net) çekmekte bunun yanı sıra, 'Carnauba özü' veya 'Kaolin' etkili maddesine sahip kimyasal uygulamaları da sık olmamakla birlikte kullanılmaktadırlar.

Bodur anaç üzerine aşılı sık dikim ile tesis edilmiş bahçelerde yanlış terbiye ve budama uygulamaları yapılmaktadır. Budamaya durgun dönemin ilk aylarında başlanmakta, bu da fizyolojik ve bitki koruma sorunlarına neden olmaktadır.

Bir başka önemli problem ise üreticilerin hasat zamanını doğru tayin edememelerinden kaynaklanan erken veya geç hasat problemi olup, bunun da en büyük sebebi bilgi eksikliğinden kaynaklanıldığı düşünülmektedir.

d) Pazarlama Sorunları

Yörede üretilen elmanın bir kısmı hasattan hemen sonra pazara arz edilirken, önemli bir kısmı da depolanarak değişik dönemlerde tüketiciye sunulmaktadır. Çanakkale'de özellikle semt pazarlarında ürünlerin doğrudan yetiştiriciler tarafından pazarlanması karlılığı önemli ölçüde yükseltmektedir.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Çanakkale ilinin sahip olduğu ekolojik koşullar nedeniyle yüksek kaliteli elma yetiştiriciliği açısından önemli avantajları bulunmaktadır. Yüksek verim ve kalite, Çanakkale ilinin en önemli avantajları görünümündedir. Tarım işletmelerinin genelde küçük ve çok parçalı yapısı, elma üretimi yapan işletmeler için de geçerlidir. Elma yetiştiriciliğinde yörenin sahip olduğu avantajlardan faydalanmak için kapama bahçe büyüklükleri artırılmalı ve kitlesel üretime geçilmelidir.

Başarılı meyve yetiştiriciliği sağlıklı ve ismine doğru fidanlarla gerçekleştirilir. Bu nedenle, yörede fidancılık faaliyetlerine önem verilmeli, çeşit ve klon anacı daimizlikleri oluşturulmalıdır.

Günümüz modern meyveciliğinde klon anaçların kullanılması sayesinde dikimin ilk yıllarından itibaren artan bir şekilde, kaliteli ve bol meyve alınabilmekte; budama, ilaçlama, seyreltme ve hasat gibi kültürel işlemlerin kolaylıkla gerçekleştirilmesine olanak sağlanmaktadır. Dünyada yaygın olarak kullanılan ve zayıf bir gelişme gösterdiği için üzerindeki çeşidi de zayıf geliştiren M 9 anaçının bu nedenle ticari değeri ve önemi çok fazladır. Tohum anaçlarının %25-35'i kadar boy yapabilen bu anaç, odun çelikleri ile zor köklenirken, sıra üzeri hende daldırmasıyla (stool-bed) kolaylıkla çoğaltılabilmektedir. Sık dikim olanağı sağlayan ve erkencilik yaratan bu anaç toprağa tutunması zayıf olduğu için, mutlaka hareket veya telli sistemde tesis edilmesi gerekir. Gevrek olan kökleri kolay kırılır. Sıcaklığı 15°C'nin altında bulunan topraklarda, yüksek sıcaklıklara göre daha iyi yetişmektedir. Ağaçları 25 yıl veya daha az yaşar. Yüksek verimlidir. Kuraklığa, toprak yorgunluğuna, kök kanserine ve pamuklu bite duyarlıdır. Kök boğazı çürüklüğüne ve kök boğazı çürüklüğü mantarına dayanıklıdır. Soğuklara dayanımı ise orta derecededir [5].

Elma üretimini artırmak ve özellikle dünya elma ticaretinde söz sahibi olabilmek için erken yaşta fazla ve kaliteli ürün veren, dekara maliyeti önemli derecede azaltan kültürel uygulamaların daha kolay ve ucuz olduğu, hastalık ve zararlıların daha kolay ve etkili kontrol edildiği, pazarlanabilir yüksek kaliteli ve dekara 6-8 ton elma alınan sık dikim uygulamalarının hızla yaygınlaştırılması ve klasik elma üretim sistemlerinin terk edilmesi gerekmektedir. 1960 lı yıllardan itibaren modern meyve üreticisi ülkelerde sıklıkla kullanılmaya başlanan "Slender Spindle", "Vertical Axis", "HYTEC (Hybrid Tree Cone)", "Tatura Trellis", "Mini Tatura Trellis", "V Super Spindle" ve "Mini V Trellis" gibi terbiye sistemlerinin performansının farklı anaç/çeşit kombinasyonları ile belirlenerek, Çanakkale koşullarında yaygınlaştırılması gerekir. Ancak, bu sistemlerin klasik sistemi kullanan elma üreticileri tarafından uygulanabilmesi mümkün değildir. Bu nedenle, sık dikim ve entsansif yetiştiricilik konularında eğitilmiş teknik elemanların oldukça az sayıda olduğu gerçeğini göz önünde bulundurarak, bu konuya gereken önem verilmesi olağan üstü önem taşımaktadır.

Yeni yetiştiricilik metodlarının takip edilmesi ve bunların hayata geçirilmesi çok sayıda küçük ölçekli işletmecilik yapısına sahip olan yöre üreticilerinin gelirlerinin artışının yanı sıra, üretim maliyetlerinde düşüş ve sonuçta pazarlarda rekabet gücü kazanmamız gibi avantajları olacaktır. Ancak, burada yetiştirilecek çeşitlerin ve yeni yetiştiricilik metodlarının tespiti ve üreticiye ulaştırılması konusu gündeme gelmekte, kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının işbirliği içinde çalışması gerekmektedir.

Ülkemiz dünya elma üretiminden aldığı pay itibarıyla önemli bir üretici ülke (dünya sıralamasında 3.) olmasına karşın, ihracat söz konusu olduğunda hem ihracatın üretime oranı, hem de dünya ticareti içindeki payı çok düşük seviyelerde gerçekleşmektedir. İhracatta çeşitlerle ilgili olarak karşılaşılan en büyük sorun, pazarın istediği çeşitlerden yeteri kadar kapama bahçelerin henüz kurulamamış olmasıdır. İthalatçı ülkeler tarafından talep edilen 'Gala', 'Mondial Gala', 'Fuji', 'Braeburn', 'Pink Lady', 'Scarlette Spur', 'Red Chief', 'Summer Red' ve 'Jonagold' gibi çeşitlerin Çanakkale yöresinde de yaygınlaştırılması gerekir.

Özellikle Bayramiç yöresinde gerçekleşen renklenme sorununa çözüm getirebilmek için bu yörelerde renklemenin daha az problem teşkil ettiği modern çeşitler yetiştirilmeye çalışılmalıdır. Ayrıca siyah renkli file (net) kullanmak suretiyle renklenmede artış ve güneş yanıklıklarının engellenmesi sağlanmalıdır.

Yine Bayramiç yöresinde daha sık karşılaşılan 'Acı Benek' ve genel bir problem olan beslenme sorunlarının giderilmesi için üreticiler özellikle gübreleme konusunda bilinçlendirilmelidir. Toprak ve yaprak analizine dayalı gübreleme programı uygulanmalı, fertigasyon gibi modern teknikler teşvik edilmelidir.

Erken veya geç hasattan kaçınabilmek için de üreticiler hasat zamanını doğru ve pratik bir şekilde tayin edebilmeleri konusunda bilgilendirilmelidir.

Sık sık epidemi yapan ve ürünlerin ticari değerini düşüren ‘Elma İç Kurdu’ ve ‘Karaleke’ ye karşı üreticilerin doğru bir ilaçlama programı geliştirmelerini sağlayabilmek gereklidir. Bunun için de bu yörelerde doğru ilaçlama zamanını saptamada en büyük yararı sağlayan ‘Erken Uyarı Sistemleri’ yaygınlaştırılmalı ve üreticilerin sistemle temasının sağlanması önem arz etmektedir.

Diğer tüm yaş meyvelerde olduğu gibi elmada da hasat sonrası kayıpları minimize edecek teknolojik yeniliklerin takip edilmesi ve pazarlama altyapısının iyileştirilmesi önem arz etmektedir. Ürünlerin muhafazasında kayıpların azaltılması amacıyla uzun süreli depolama teknikleri dikkate alınmalıdır. Ürünleri en az kalite ve miktar kaybı ile muhafaza edebilmenin en uygun yolu soğukta muhafazadır. Pazarlanan ürünlerde ön soğutma yapılmalı ve taşımalar soğuk hava tertibatına sahip araçlarla yapılmalıdır. Elma üretim bölgelerinde paketleme evleri kurulmalı, pazar taleplerine uygun boylama ve ambalajlama yapılmalı ve ambalajların perakende satışa uygun ve geri dönüşümlü olması tercih edilmelidir. Etiketlemede çeşit adı ve geri izlemeye yönelik sistemler bulunmalıdır.

Üretimde standardizasyonun maksimum seviyede sağlanabilmesi için elma sınıflandırma ve paketleme tesislerinin kurulması gerekir. Bu tesislerden tüm üreticilerin faydalanabileceği bir sistem oluşturulmalıdır.

Çanakkale’de elma yetiştiriciliğinde hastalık ve zararlılarla mücadelede yoğun bir ilaç kullanımı söz konusudur. Bu durum sağlık ve çevre kirliliği açısından toplumu yakından ilgilendirmektedir. Bilinçsizce yapılan ilaçlama ve gübreleme dolaylı olarak çevre kirlenmesine neden olabilmektedir. Ancak, ‘Entegre Meyve Üretimi’ tekniklerinin yaygınlaştırılması ve ekolojik tarım uygulamalarının da devreye girmesiyle çevre kirlenmesi riski oldukça azalacaktır. Gelişmiş ülkeler ilaçsız ve hormon-suz ürünlerin tüketimine ağırlık vermeye başlamışlardır. İnsan sağlığı açısından zararlı olan hormonlar ve tarımsal ilaçların kullanımına mutlaka sınırlama ve kontrol getirilerek, biyolojik mücadeleye önem verilmelidir. Örneğin, Karaleke ve Elma İç Kurdu ile mücadele amacıyla, bilinçsiz olan üreticilerin bir mevsimde 15-20 ilaçlama dahi yaptıkları bilinmektedir.

Bu hem üründe kalıntı açısından sakınca ve hem de maliyet açısından istenmeyen bir durumdur. Bu yaklaşımla hastalıklara dayanıklı çeşitlerin kullanılması öncelikle düşünülmesi gereken bir konudur.

Hastalık ve zararlılarla savaşmada biyolojik mücadele yöntemlerine önem verilmelidir ve kimyasal girdi kullanımını azaltan entegre meyve üretimine ağırlık verilmelidir.

Çevre dostu tarım düşünüldüğünde, kalite açısından olumlu ancak çevre açısından olumsuz yöntemler kullanılmamalıdır.

Tarımsal araştırma kuruluşları ve üniversitelerde gerçekleştirilen pratiğe yönelik araştırma sonuçları yayımcı kuruluşlar aracılığıyla üreticiye ulaştırılmalı ve demostasyona önem verilmelidir. Bu konuda kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının işbirliği yapması gerekir.

Üretici ülkeler içinde yer alabilmek ve ihracatta diğer ülkelerle rekabet edebilmek için üretim miktarı, endüstri kalitesi, altyapı, finans ve pazar koşulları geliştirilmelidir.

KAYNAKLAR

- [1]. Dardeniz A, Kaynaş K, Ateş F, 2001. Çanakkale İli Bağcılığı'nın Mevcut Durumu, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Atatürk Bahçe Kültürleri Merkez Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Bahçe Dergisi, Cilt: 30, Sayı: 1-2. s: 25-35. Yalova.
- [2]. Demirer T, Müftüoğlu NM, Aydın A, Türkmen C ve Ateş F, 1998. Çanakkale İli Üzüm Bağlarının Beslenme Problemlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. V. Ulusal Nükleer Tarım ve Hayvancılık Kongresi 20-22 Ekim, Selçuk Üniv., s: 359-363. Konya
- [3]. T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu, Bitkisel Üretim Rakamları, 2009. (www.tuik.gov.tr)
- [4]. Kuzucu C, Sakaldaş M., 2005. Çanakkale İlindeki Meyve ve Sebze Soğuk Hava Depolarının Genel Durumu. Soğuk Zincir ve Lojistik Dergisi, Yıl:1 Sayı:3. s: 17 – 21.
- [5]. Özçağırın, R., A. Ünal, E. Özeker, M. İsfendiyaroğlu, 2004. Ilıman İklim Meyve Türleri, Yumuşak Çekirdekli Meyveler, Cilt: II. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, No: 556, Bornova, İzmir.